

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

**МАТЕРІАЛИ
ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
КУРСАНТІВ, СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ ТА АД'ЮНКТІВ**

**ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ**

Львів – 2019

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д-р техн. наук Кузик А.Д. – головний редактор

канд. фіз.-мат. наук Меньшикова О.В.

канд. хім. наук Мірус О.Л.

канд. техн. наук Горностай О.Б.

канд. техн. наук Станіславчук О.В.

канд. мед. наук Телегіна Г.В.

канд. пед. наук Ільчишин Я.В.

Марич В.М.

ОРГАНІЗАТОР ТА ВИДАВЕЦЬ	Львівський державний університет безпеки життєдіяльності	
Технічний редактор, комп'ютерна верстка та друк на різнографі	Хлевной О.В.	
Відповідальний за друк	Фльорко М.Я.	
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:	ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007	
Контактні телефони:	(032) 233-24-79, 233-14-97, тел/факс 233-00-88	
E-mail:	ndr@ubgd.lviv.ua	
Проблеми та перспективи розвитку охорони праці: Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів – Л.: ЛДУ БЖД, 2019. – 188 с.		
Збірник сформовано за науковими матеріалами ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці».		
Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:		
I секція	– Управління охороною праці та промисловою безпекою;	
II секція	– Технології контролю і захисту від шкідливих і небезпечних виробничих чинників;	
III секція	– Новітні інформаційні технології як інструмент підвищення рівня промислової безпеки;	
IV секція	– Профілактика виробничого травматизму;	
V секція	– Культура та психологія праці;	
VI секція	– Гуманітарні аспекти підготовки сучасного фахівця.	
© ЛДУ БЖД, 2019		
Здано в набір 10.04.2019. Підписано до друку 15. 04. 2019. Формат 60x84 ^{1/3} . Папір офсетний. Ум. друк. арк. 8,2. Гарнітура Times New Roman. Друк на різнографі. Наклад: 50 прим. Друк: ЛДУ БЖД вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.	За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передрукуванні матеріалів, посилання на збірник обов'язкове.	

Тишковець М.Р., Щербина О.М. ВПЛИВ КУРІННЯ НА РОЗЛАДИ ЗДОРОВ'Я У ЖІНОК - КУРЦІВ (ОГЛЯД).....	138
Токмина О.Р.І., Ясчник Р.В. ВПЛИВ МОБІЛЬНИХ ТЕЛЕФОНІВ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ.....	140
Яцульчак А.В., Телегіна Г.В. СТРЕС НА РОБОТІ	142

Секція 5

КУЛЬТУРА ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

Белегай А. А., Бардин Г. В., Бардін О. І. БЕЗПЕКА ТУРИСТІВ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІШОХІДНОГО МАРШРУТУ.....	144
Бойко В. Ю., Любиченко В. М., Фірман В.М. БЕЗПЕКА В ГІРСЬКОЛИЖНОМУ ТУРИЗМІ.....	146
Войтенко О. А., Гейц К. О., Фірман Л. Ю. БЕЗПЕКА ЕКСКУРСАНТІВ ПРИ ПРОВЕДЕНІ ЕКСКУРСІЙ В МІСТАХ.....	148
Галстян К. Г., Лисюк М. В., Фірман І. В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В ТРУДОВОМУ КОЛЕКТИВІ.....	151
Ганяк Микола, Станіславчук О.В. ЕТИКА ВИРОБНИЧИХ СТОСУНКІВ.....	154
Глазман Р.-М. Р., Горностаї О.Б. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПОЖЕЖНОЇ ОХОРОНИ ЛЬВОВА.....	156
Бондарчук Т. В., Головіна Д. В., Фірман Л. Ю. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТУРИСТІВ ПІД ЧАС СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	159
Гузюк Т. О., Заржицька А. С., Фірман Л. Ю. ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТУРИСТІВ ПІД ЧАС ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ.....	162
Кривицька Ю., Горностаї О.Б. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ НА СВІДОМІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ	164
Сусло С.Т., Хорькова Г.В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СВІДОМОСТІ СУСПІЛЬСТВА ЩОДО КУЛЬТУРИ ОХОРОНИ ПРАЦІ	166
Терещенко К.О., Шароватова О.П. ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ НЕЗАДЕКЛАРОВАНОЇ ПРАЦІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	169

УДК: 94 (477)

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПОЖЕЖНОЇ ОХОРОНИ ЛЬВОВА

Глазман Р.-М. Р.

Горностаї О.Б.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Перші закони, що стосувались пожежної безпеки були видані ще у XIV столітті і наказували міщанам допомагати в гасінні сусідського будинку, щоб запобігти перекиданню вогню на інші будівлі. Крім того Магдебурзьке право, яке Львів отримав 17 червня 1356 року, передбачало такі постулати запобігання пожежам: затвердження міською радою –вогневого порядку|| і суворе його дотримання; запровадження на вежі ратуші цілодобової сторожі, яка у випадку пожежі повинна сповіщати про лихо і вказувати напрямом, де воно трапилося; кожне місто, залежно від величини, повинно бути поділено на ділянки під контролем суперінтендантів. У їх обов'язки входить піклування, аби всі спроможні брали участь у рятувальних акціях. Хто ухилявся від цього обов'язку, підлягали суворому покаранню; мешканці кожної ділянки повинні знати свої обов'язки на випадок пожежі і мати відповідні знаряддя, із якими прибувають на пожежу; кожен будинок повинен мати в постійній готовності засоби гасіння вогню.

31 травня 1782-го року з'являється цісарський Універсал –Порядок гасіння пожежі для цісарсько-королівського міста Львова|| . Ним визначалися заходи протипожежної безпеки, запровадження пожежної варту у столиці краю. Документ, що складався із шести розділів, визначав також обов'язки так званої пожежної поліції. Зокрема, Універсалом передбачалося, що господарі, а також пекарі, пивовари, ковалі та інші ремісники, які мали справу з вогнем, повинні були займатися своїм виробництвом тільки у передмістях. У нових будинках повинні бути муровані горища, а також комини відповідної висоти, а курні хати без коминів підлягали знесенню. Установлювалися терміни чищення коминів – через кожні 14 днів або принаймні раз на місяць. За виявлений у комині від загорання сажі вогонь накладалося грошове покарання, передусім на господаря, від 3 до 5 злотих ринських, або арешт.

Однак Львів і далі турбували великі й малі пожежі, що завдавали матеріальних збитків і призводили до загибелі людей. Так, 6 липня 1800-го року горіло Краківське передмістя. Увечері 14 травня 1812-го року спалахнула будівля військового продовольчого складу.

29 червня 1813-го року горіло Галицьке передмістя. 15 травня 1833-го – костел і монастир францисканців. Великих розмірів набула пожежа у єврейському кварталі вночі з 23 на 24 вересня 1838-го року.

23 квітня 1839-го року видається нова редакція –Правил, що стосуються гасіння пожеж у королівському столичному місті Львові|| . Згідно

Правил, нагляд за пожежною безпекою, технічним оснащенням рятувальників покладался на бурмістра або його заступника. Підтримувати порядок при гасінні пожеж, дбати про безпеку людей та їхнього майна, входило в обов'язки дирекції поліції в особі ландвїтївських комісарів.

Згодом запровадили регулярне навчання гасінню вогню теслярів, мулярів, а також їх помічників. Для цього двічі на рік, 1-го травня і 1-го серпня, вони повинні були прибувати до складів із пожежним знаряддям, –щоб із станом та способами використання вогневих приладів і зі своїми обов'язками знайомитися|| .

Важливою умовою для протипожежної безпеки тогочасного Львова була наявність достатньої кількості води. Нова влада приділяла певну увагу як традиційним (водогони, прокладені від струмків, потічків та криниць), так і новим природним джерелам забезпечення міста водою.

У 1836-му році магістрат приймає ухвалу про заміну дерев'яних та гончарних труб міського водопроводу на металеві, а також прокладення нових труб від джерел, кількість яких зростала із розвитком нових приміських територій. Однак такі роботи розпочалися тільки через три роки у зв'язку з браком коштів у казні міста, а також певними сумнівами у доцільності використання металевих труб. Навесні 1839-го року, коли зійшов сніг, на вулицях Львова розрили траншеї і до осінніх приморозків у землю було закопано 507 труб довжиною 5 стоп кожна (1 австрійська стопа дорівнювала 29,8 см). Через рік вода надходила до міста вже двома металевими водогонами загальною протяжністю 1400 віденських сажнів (1 сажень дорівнював 213,36 см). Уся довжина водогонів загалом повинна була складати 13 тисяч сажнів. Пристосування, про яке згадувалося, без сумніву, слід розглядати як первинний вид гідранта. Восени того ж, 1840-го року, споруджено ще один збірник води на Погулянці. Статистика стверджувала, що в той час Львову служило близько 30 громадських студнів.

13 листопада тимчасовий бурмістр Кароль Хіпфлінген-Бергендорф видає розпорядження такого змісту: –Повідомляю, що згідно з даним військовим наказом, всі, хто урядом призначений для гасіння пожеж, а також члени відділу безпеки, кожна цивільна особа, яка поспішає на рятунок, не матимуть жодних перешкод із боку військових і, зрозуміло, повинні сподіватися на активну допомогу... ||

У порівняно стислий термін комісія —безпеки та порядку|| підготувала обґрунтування в необхідності організувати корпус професійних пожежників. На засіданні магістрату 4 січня 1849-го року міський відділ приймає рішення про створення такої служби.

Фахівцями у той час був підготовлений проект статуту майбутнього пожежного корпусу на 42-сторінках. Обговоривши заходи щодо створення пожежного корпусу, львівський магістрат постановив: корпус пожежників повинен складатися з: одного інспектора з річною платнею 600 злотих рин-

ських і безплатним помешканням, двох диригентів (керівників) pomp, перший з річною платнею 150, другий – 100 злотих ринських і додатком за проживання, з чотирьох провідників, старший з яких, щорічно буде отримувати 50 злотих ринських, решта – по 24 із безплатним проживанням у казармі. Із сорока професійних пожежників та 20 осіб від муніципальної сторожі перші будуть отримувати як постійну плату по 1 злотому ринському на місяць, окрім винагороди після гасіння пожежі. Вони матимуть допомогу на випадок хвороби та безплатне поховання на випадок смерті; буде придбано дві помпи, перша – десятивідерна і так обладнана, щоб до неї вода не тільки із власної скрині, але й з резервуарів через шкіряну кишку надходила; буде відремонтовано окремий віз для швидкої доставки пожежників і приладів для гасіння до місця пожежі.

Новий керівник корпусу, насамперед, окреслив вимоги до тих, хто виявив бажання вступити на цю службу. Передбачалося, що пожежниками можуть стати фізично розвинуті чоловіки, які складають відповідну присягу та сумлінно виконують регламентовані службовою інструкцією обов'язки.

Ставши членом команди, пожежник отримував щомісячну платню, розмір якої залежав від посади й старанності в службі. Кожному гарантувався робочий і парадний мундир, забезпечення взуттям, постільною білизною, кухонний посуд, особисте озброєння, паливо для батьків та свічки. Коли наставала інвалідність при виконанні службових обов'язків, потерпілому призначалася по життєва грошова допомога, але не більше половини місячного заробітку. Певна матеріальна стабільність та соціальні гарантії швидко зробили професію пожежника вельми престижною у Львові. Команда поступово збільшувалась і коли на початку 1850-го року тут служило лише сім чоловік, то вже у наступному році їх кількість сягнула 27-ми. Пізніше, у 1892 році був прийнятий урядовий циркуляр, в якому поміж іншим встановлювалася така норма: на кожні 200 будинків повинно бути придбано і належно зберігатися одна помпа на колесах, 60 метрів пожежного рукава, 6 бочковозів для доставляння води, 30 коновок, одна складена драбина, 2 драбини гакові, 6 дахових, 12 багрів, 6 лопат, 4 факели, 4 ліхтарі, 4 великі сокири, 2 дротяні сітки для гасіння сажі у коминах.

Також у кінці XIX століття починають створюватись пожежні товариства та добровільні пожежні сторожі. У 1901 році пожежники переходять у нову будівлю на вулиці Підвальній. Там крім пожежників розміщується станція швидкої допомоги, комунальні служби, телефонна станція.

Література:

1. <http://photo-lviv.in.ua/yak-lviv-z-pozhezhamy-borovsya-abo-istoriya-rozvytku-pozhezhoji-ohorony-lvova/>